

CRNA GORA
SKUPŠTINA
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 23-3/20-1/3
EPA 911 XXVI
Podgorica, 18. jun 2020. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 61. sjednice, održane 18. juna 2020. godine podnosi Skupštini

IZVJEŠTAJ O RAZMATRANJU PREDLOGA ZAKONA O ŽIVOTNOM PARTNERSTVU LICA ISTOG POLA

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, kao matični odbor, na 61. sjednici, održanoj 18. juna 2020. godine razmotrio je PREDLOG ZAKONA O ŽIVOTNOM PARTNERSTVU LICA ISTOG POLA, koji je podnijela Vlada Crne Gore.

Predstavnica predlagača, generalna direktorica Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava je saopštila:

- da je Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola identičan tekstu Predloga zakona koji je bio u skupštinskoj proceduri 2019. godine, a koji i pored podrške na Zakonodavnom odboru, Odboru za ljudska prava i slobode i Odboru za rodnu ravnopravnost, na sjednici Skupštine 31. jula 2019. nije usvojen;

- da je predlagač od 2013. godine imao veoma ozbiljan pristup u pripremi Predloga zakona;

- da je tokom 2015. i 2016. godine, uz pomoć eksperata Savjeta Evrope i domaćih stručnjaka, urađena Analiza modela zakona o životnom partnerstvu lica istog pola u zemljama Evropske unije i zemljama regiona i Analiza koja se bavila unutrašnjim pravnim poretkom Crne Gore kako bi utvrdili model koji najbolje odgovara crnogorskim uslovima;

- da je detaljno sagledan i analiziran važeći pravni okvir koji reguliše oblasti od značaja za donošenje ovog zakona, među kojima su Ustav Crne Gore, Porodični zakon, Zakon o nasljeđivanju, Zakon o zdravstvenom osiguranju, Zakonom o obligacionim odnosima i Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju;

- da se odredbe Predloga zakona isključivo odnose na istopolne partnere i da sadrže adekvatna i prihvatljiva rješenja usklađena sa Ustavom Crne Gore;

- da su Predlogom zakona regulisani imovinski odnosi partnera, pravo na nasljeđivanje, međusobno izdržavanje, poreski status partnera u smislu oslobađanja plaćanja poreza na promet nepokretnosti u slučaju prometa nepokretnosti nastalog između partnera u toku trajanja zajednice i

- da su u pogledu prava i obaveza u sistemu zdravstvenog osiguranja, kao i u pogledu prava iz socijalne i dječje zaštite istopolni partneri izjednačeni sa bračnim drugovima.

Tokom rasprave u kojoj su učestvovali članovi Odbora, predstavnica institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, savjetnica UN za ljudska prava i predstavnici nevladinih organizacija koje se bave zaštitom prava pripadnika LGBT populacije ukazano je:

- da je ovaj Predlog zakona značajan iskorak u unapređenju ljudskih prava i sloboda, pri čemu se niko ne favorizuje, niti se nekom daju veća prava, već se stvaraju uslovi da svi budu jednaki;
- da Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola predstavlja samo formalizaciju stvarnog života i da je pitanje pravnog prepoznavanja zajednice lica istog pola potreba koja se ne može osporavati, jer je to društvena stvarnost;
- da se o pravima LGBT populacije u Crnoj Gori ne govori po prvi put, jer je Zakonom o zabrani diskriminacije zabranjena diskriminacija pripadnika LGBT zajednice;
- shodno Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima, svakom pripadaju sva prava i slobode iz Deklaracije, bez razlike u pogledu bilo kog ličnog svojstva, statusa ili okolnosti;
- da su ljudska prava, ne samo pravni okvir, već i moralna podloga, osnov za normiranje, tako da se sa ljudskim pravima bilo kog građanina ne može „igrati“ iako svaki poslanik ima pravo da glasa po sopstvenom nahođenju;
- da je pravo na različitost osnovno ljudsko pravo i da homoseksualno ponašanje postoji od nastanka čovječanstva, a zabluda je ako se misli da bi se usvajanjem/neusvajanjem ovog Predloga zakona moglo uticati na samu pojavu;
- od 1990. godine Svjetska zdravstvena organizacija zastupa stanovište da je homoseksualizam stil ponašanja, subkultura i način na koji neko ispoljava svoju ličnost;
- da je 2012. institucija Zaštitnika inicirala donošenje ovog zakona jer je to međunarodno-pravna obaveza, a do donošenja zakona država je u obavezi da direktno primijeni praksu Evropskog suda za ljudska prava, pri čemu treba imati u vidu predmete *Oliari i drugi protiv Italije*, *Vallianatos protiv Grčke* i *Pajić protiv Hrvatske*;
- da je Crna Gora prihvatila Preporuke Opšteg periodičnog pregleda za Crnu Goru iz 2018. i Savjeta UN za ljudska prava da se ovaj zakon usvoji;
- da su prije desetak godina postojali mnogo veći izazovi u oblasti prava LGBT populacije, a brojnim i koordiniranim aktivnostima nadležnih državnih organa i civilnog sektora došlo je do promjene svijesti i velikog iskoraka u demokratskoj Crnoj Gori;
- da je Odbor za ljudska prava i slobode imao aktivnu ulogu u promjeni svijesti građana i isticanju neophodnosti poštovanja ljudskih prava pripadnika LGBT populacije, pa je nakon razmatranja i podrške Predlogu zakona o životnom partnerstvu lica istog pola koji je prošle godine bio u skupštinskoj proceduri, 5. marta 2020. godine, u partnerstvu sa Jedinicom za borbu protiv govora mržnje i saradnju Savjeta Evrope i Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori, održao 56. Tematsku sjednicu „Jednakost pred zakonom i zabrana diskriminacije u cilju poštovanja različitosti“ / o Predlogu zakona o životnom partnerstvu lica istog pola. Ova aktivnost je bila dio Akcije za promociju različitosti i jednakosti u Crnoj Gori koja se odvija u okviru *Horizontal Facility* za Zapadni Balkan i Tursku - II faza, koji kofinansiraju Evropska unija i Savjet Evrope, a sprovodi Savjet Evrope. Sjednici su prisustvovali poslanici Hrvatskog sabora i predstavnica Evropske partije zelenih koji su poslanicima Skupštine Crne Gore, predstavnicima nadležnih državnih organa, međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinog sektora, predstavili iskustva razvijenih država u ovoj oblasti. Na sjednici je usvojeno sedam Zaključaka;
- da je istraživanje iz 2019. pokazalo da je čak 71 % ispitanih građana Crne Gore uglavnom ili u potpunosti saglasno sa stavom da nemaju ništa protiv homoseksualaca, ali da se oni tako ponašaju kod svoje kuće, što svjedoči o stavu koji je još uvijek zasnovan na predrasudama;
- da Crna Gora još uvijek nije spremna da istopolnim parovima omogući usvajanje djece, što nije ni predloženo Predlogom zakona;
- usvajanje ovog Predloga zakona je prilika da se pokaže puni demokratski kapacitet Skupštine i države Crne Gore, jer će ovaj zakon biti veliki korak za poboljšanje kvaliteta života LGBT zajednice i potvrda predanog i zajedničkog rada nadležnih organa i pripadnika LGBT zajednice na zaštiti prava svih građana;
- da je u narednom periodu potrebno raditi ne samo na zakonodavnom uređenju ove oblasti, nego i jačanju parlamentarne svijesti o važnosti usvajanja ovog Predloga zakona, a sa druge strane, potrebno je intenzivnije djelovati ka opštoj javnosti kako bi se prevenirali stereotipi i predrasude prema pripadnicima LGBT populacije.

Predstavnici nevladinih organizacija koje se bave zaštitom prava pripadnika LGBT populacije su izrazili:

- zahvalnost svim poslanicima koji su 2019. godine podržali Predlog zakona i zadovoljstvo što se nakon godinu Predlog zakona opet razmatra na sjednici Odbora;
- očekivanje da će svi poslanici koji su im javno i na formalnim/neformalnim sastancima obećali da će podržati Predlog zakona isto učiniti, jer se donosi odluka o životima pripadnika LGBT populacije i
- nadu da će Predlog zakona uskoro biti usvojen na sjednici Skupštine, čime bi pripadnici LGBT zajednice bili korak bliže jednakosti.

Nakon uvodnih napomena predstavnice predlagača i rasprave, Odbor je **većinom glasova** (sa pet glasa "za" i dva "protiv") **podržao** Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola i predlaže Skupštini **da ga usvoji sa četiri Amandmana koje je Odbor podnio.**

Amandman 1

U članu 16 stav 2 Predloga zakona poslije riječi „Izuzetno“ dodaju se riječi: „od stava 1 ovog člana“.

Amandman 2

U članu 74 Predloga zakona riječi: „šest mjeseci“ zamjenjuju se riječima: „godinu dana“.

Amandman 3

U članu 75 Predloga zakona riječi: „šest mjeseci“ zamjenjuju se riječima: „godinu dana“.

Amandman 4

Član 76 Predloga zakona mijenja se i glasi:

„Stupanje na snagu i početak primjene zakona Član 76

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se nakon godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.”

Sa Amandmanima Odbora (četiri) saglasila se predstavnica predlagača, pa isti, shodno članu 150 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, postaju sastavni dio teksta Predloga zakona.

Takođe, Odbor je konstatovao da u Predlogu zakona postoje pravno - tehničke greške koje je potrebno korigovati.

Sa konstatacijom Odbora saglasila se predstavnica predlagača, pa na taj način korigovane odredbe postaju sastavni dio ovog Predloga zakona.

U pitanju su sljedeće pravno - tehničke korekcije:

U članu 1 Predloga zakona riječ „partnertsvo“ zamjenjuje se riječju „partnerstvo“.

U članu 13 stav 4 Predloga zakona riječ „je“ poslije riječi „administrator“ briše se.

U članu 21 stav 2 Predloga zakona poslije riječi „odlučiti“ dodaje se riječ „o“.

Shodno Pravno-tehničkim pravilima za izradu propisa naziv člana 23 treba pravilno napisati i oznaku „Član 23“ Predloga zakona treba pravilno locirati, ispod naziva člana.

U članu 34 stav 7 Predloga zakona riječ „uvjeranja“ zamjenjuje se riječju „uvjerenja“.

U članu 38 stav 2 Predloga zakona riječ „predhodnog“ zamjenjuje se riječju „prethodnog“.

U članu 51 Predloga zakona riječ „partenerstvu“ zamjenjuje se riječju „partnerstvu“.

U članu 53 stav 2 Predloga zakona riječ „djetata“ zamjenjuje se riječju „djeteta“.

U članu 59 stav 3 Predloga zakona riječ „opredjeljenim“ zamjenjuje se riječju „opredijeljenim“.

U članu 67 stav 1 Predloga zakona alineje se zamjenjuju tačkama.

Naziv člana 68 Predloga zakona treba pravilno locirati, iznad oznake člana.

U članu 69 Predloga zakona u nazivu člana riječ „dječije“ zamjenjuje se riječju „dječje“.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određena je poslanica mr Branka Tanasijević, članica Odbora.

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković

